

wordt voor het secretariaat ditmaal aange-  
wezen.

De rapporten omtrent de laatste gehouden  
kerkvergadering worden uitgebracht. Zij luiden  
over het algemeen gunstig.

Naar aanleiding van een voorstel van Vrie-  
senveen, om slechts 3 maal per jaar te verga-  
deren, wordt besloten daarop niet in te gaan.  
Vier maal was niet te veel, volgens het mee-  
rende der broeders.

De financiële materie bracht de circulaire  
ter sprake, onlangs door de Commissie voor  
de zaken der kerk voor Em. Pred. en P.-W.  
en W. aan de kerken gezonden, ter wille van  
eene derde collectie voor '93. Het was van dit  
gevolg, dat de Classis met eenige voldoening  
kon constateren, dat de Classe Deventer,  
vrijwillig driemaal in het jaar voor de kas  
eene kerkelijke inzameling hield. Dit ge-  
noeg vermeerderde echter het misnoegen over  
zooveel kerken schromelijke nalatigheid in  
het vervullen van hun plicht. En hoewel de  
Vergadering alle hulde bracht aan den arbeid  
der broeders Deputaten, wilde zij toch der Com-  
missie vragen, of zij de nalatige kerken niet  
eerst en meer tot haren plicht kon zoeken te  
brengen. Men begreep hier de moeilijkheid  
wel, maar het gevoel van afkeuring zocht  
niettemin lucht.

Aan het verzoek van den desbetreffenden ker-  
keraad, n.l. dat de Classis hare definitieve  
goedkeuring aan de incensuelling der kerken  
A en B te Almelo zou hechten, werd gaarne  
voldaan.

De vergadering werd gesloten en na ge-  
meenschappelijk Psalmgezang, dankte de praes-  
des den Heere.

Vergadering der Classis Harderwijk  
gehouden op Woensdag 6 Dec.  
1893 te Nunspeet.

Na op gebruikelijke wijze te zijn geopend,  
verklaren zij in het moderamen Ds. Spoel  
praesides, Ds. Langen, assessor en onderling  
Rullmann, scriba.

Nadat o. a. het werk der barmhartigheid  
ten aanzien van krankzinnigen en idioten was  
ter sprake gekomen; Harderwijk en Hattem  
meedeeling schonk, ter navolging van wat in  
den boezem der kerken voor zending en op  
sociaal terrein wordt gedaan, werd, in aansluit-  
ing aan het aangenomen voorstel om de Clas-  
sis alleen te Hattem, Harderwijk en Nijkerk  
voortaan te doen vergaderen, de kerk van  
Hattem aangewezen, om de Classis saam te  
roepen tegen den 2den Woensdag van Febr.  
1894 te Hattem. De voorzitter sluit de ver-  
gadering met dankgebed na het zingen van  
Psalm 84: 6.

Aan al de Kerkeraden is verzonden een af-  
druk van een tweetal Resoluties van de Ge-  
nerale Synode van 1893.

De eene behelst de verklaring, dat noch de  
plaatselijke noch de gezamenlijke kerken aan-  
vragen kunnen of mogen doen om erkenning  
naar de wet van 1855.

De andere houdt in, dat de kerkeraden geen  
machtigingen van meerdere vergaderingen noodig  
hebben voor het verrichten van burgerlijke  
handelingen.

Mocht een Kerkeraad die stukken niet ont-  
vangen hebben, dan zende hij bericht aan den  
ondergeteekende met opgave van het adres,  
waaraan de stukken gezonden kunnen worden.

B. VAN SCHILLEN, Amsterdam.

## Voor Kinderen.

### DE TWEE BROEDERS.

V.

„Ik hoop niet”, zoo sprak de leeraar, zich  
tot Frederik keerende, „dat ge het voorbeeld  
van uw broeder zult volgen.” Ik sprak uit be-  
hoefte om, kon het zijn, u tot een beteren weg  
te leiden en mijn biddende wensch is, dat de  
Heere u de oogen opene.

Frederik zweeg langen tijd stil. „Was als  
werd in zijn binnenste een zware strijd gestre-  
den. Eindelijk sprak hij:

„Domine, ik zal niet doen als mijn broeder.  
Want ik begrijp dat het voor u veel gemak-  
kelijker zou zijn ons niet dan wel te vermanen.  
Maar vader is ook zeer hard jegens ons ge-  
weest.”

„Vergeet niet hoe gij u jegens hem hebt ge-  
dragen”, was het antwoord. „Doch dat is ge-  
schied en de groote vraag is, of gij een ander,  
een nieuw leven begeert en zoo betoont dat  
gij uw vorig leven afkeurt en er berouw over  
hebt. De Heere vermaant u daartoe en zoo  
gij u niet verhardt, staat ook voor u gescre-  
ven, dat wie zijn overtredingen bekent en laat  
barmhartigheid zal verkrijgen. Daartegenover  
staat er ook, dat wie dikwijls vermaand zijnde,  
zijn werk verhardt, schielijk verbroken zal wor-  
den. Gij zijt nog jong en als gij u tot God  
wendt en Hem om vergeving uwer zonden en  
om een nieuwen, vasten geest vraagt, wil en  
zal Hij u hooren.”

„Was aan Frederik te zien dat hij diep was  
getroffen, al sprak hij ook niet veel. Toen hij  
vertook drukte de leeraar hem vriendelijk de  
hand en fluisterde, terwijl hij de deur achter  
hem sloot: „Mocht ik in den Heeren hand het  
middel zijn om er althans één van den beteren  
weg te brengen.”

Drie jaren waren voorbijgegaan.  
In een kleine stad, ver van het verblijf zijner  
vaderen, vinden we Frederik terug. Den zwin-  
genden jonker van vroeger zou niemand meer  
herkennen in den eenvoudigen gekleeden, bedaar-  
den jonkman, die elken morgen tegen 9 uur  
zijn juist niet aanzienlijke woning verlaat om  
naar het raadhuis te gaan. Want daar heeft hij  
een betrekking, die hem 300 daalders in 't jaar  
opbrengt, waarvan hij moet leven en 't met  
zuinigheid ook kan.

Doch was de nuttigste verandering bij  
Frederik groot, de inwendige was het nog veel  
meer. Want in die drie jaar had hij hem die  
grote verandering plaats gegrepen, welke Gods  
Woord, bekeuring, vernieuwing des harten  
noemt. Daartoe was de moeilijke, smartelijke  
weg, waarin hem de Heere had geleid, het  
middel geweest. De woorden van den leeraar  
waren Frederik in 't hart gedrongen en de  
domine, die weldra zijn vriend werd, had hem  
door en uit het Woord des Heeren de leiding  
en den raad gegeven, welke hij behoefted.

Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.

Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.

Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.

Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.

Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.

Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.

Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.  
Den raad gegeven, welke hij behoefted.

land een weg in om den toekomstigen toorn  
te ontvlieden. En in dien weg had Frederik  
behoudenis gevonden en zoo kon hij nu, zij 't  
ook nederig, dan toch gelukkig leven.

Op zekeren morgen vond hij, op 't raad-  
huis komende, een brief, die uit het Oosten  
des lands kwam en blijkbaar veel gezwoeven  
had, eer hij Frederik van Dalheim bereikte.  
„Was een schrijven van zijn neef, denzelfden  
die, gelijk we weten, al de goederen van de  
ouden graaf van Dalheim had geërfd en nu  
Frederik dringend verzocht over te komen,  
daar hij een gewichtige tijding voor hem had.

Frederik vroeg verlost en weldra zat hij in de  
reiswagen. Twee dagen later stapte hij aan het  
groot, prachtige huis van zijn neef af.

### POTLOODEN.

(Slot.)

Het eerste wat met het potlood geschiedt  
nadat het uit de bergen komt, is dat men het  
in vijzels tot fijn poeder maakt. Daarna moet  
het van ijzerdeelen gezuiverd worden. Ver-  
volgens wordt het gewasschen en dan moet men  
't weer fijn maken doch nu door felle hitte,  
waarbij het grauw potlood rood gloeiend wordt.

Vervolgens mengt men het poeder met wa-  
ter en doet het in een vat. Nu zinken de  
zwaarste korrels en de lichtere worden door  
het water naar een ander vat geleid, waar weer  
juist hetzelfde plaats vindt. Zo doende krijgt  
men in het vierde of vijfde vat alleen de  
lichtste deeltjes, dat wil zeggen, die waaruit  
het beste potlood wordt vervaardigd. Op  
deselvdse wijze doet men nu ook met een deel  
klei. Vervolgens worden de fijne deeltjes van  
deze met de fijnste deelen potlood vermengd.  
De klei geeft het potlood hardheid. Hoe meer  
klei er in wordt gebracht, hoe harder het  
wordt.

Als nu alles goed dooreengemengd en ver-  
malen is, wordt het in bakken door werktu-  
gen tot een stijf deeg geperst. Dit deeg doet  
men in een vat, dat veel lijkt op een zeer wijde,  
rechttopstaande kachelpijp, een cilind, waar-  
van de bodem vol gaten is, die gemaakt zijn  
naar de dikte van het potlood dat men heb-  
ben wil.

Nu laat men op dat deeg een zwaren stamper  
met kracht drukken, zodat het in lange reepen  
of draden door de gaten wordt geperst. Die  
reepen worden dan op planken gelegd om te  
drogen. Zoodra het zoover is brengt men hen  
in een warm vertrek, opdat zij hard worden.  
Daarna worden de reepen in stukken geene-  
den, naar de lengte die men hebben wil. Nog  
echter is het potlood te zacht om het te kun-  
nen gebruiken. Daarom wordt het met hout-  
skool in de smelkroes gedaan, en blijft daar  
zoo lang in tot het hard genoeg is geworden.

De dunne staafjes echter zijn niet te ge-  
bruiken, dan als er hout om heen zit. Over  
dit hout spraken we al. In een der helften er  
van is de groef, waar het lange, dunne pot-  
lood juist in past. (Dat zij soms wel wat wijd  
is, heft ge wel eens ondervonden). Dan wordt  
de andere helft er op gelijmd. Dat gaat alles  
ontzettelijk vlug. En dat het toch zeer netjes  
geschiedt, weet gij. 't Is alsof het potlood in  
een kokor zit van maar één stuk hout, dat  
gevernist wordt en er fraai uitziet. De kokers  
zijn rond of ook wel kantig.

Men heeft, zoals gij weet, ook blauw roode  
en nog andere potlooden. Die bestaan uit meng-  
sels van een af andere kleurstof, met was,  
gom en talk of dergelijke stoffen. Zij zijn  
veelal zeer zacht. Voor blauw potlood ge-  
bruikt men zoogenaamd Pruisisch blauw, voor  
gele chromaatgeel enz. Als ge zulke potlooden  
gebruikt, past dan op ze niet, gelijk wel eens  
met zwarte gebeurt, in den mond vochtig te  
maken. Want die kleurstoffen zijn dikwijls ver-  
giftig.

Het laatste wat met het potlood geschiedt  
is, dat men op het hout den naam stempelt van  
den fabrikant en een of meer letters, die de  
soort potlood aanduiden. Zoo beteekent H hard,  
HH harder, HHH zeer hard. Voor teekenaars  
is dat heel makkelijk.

En als we nu nog opmerken, hoe weinig zulk  
een potlood kost, waaraan zooveel werk is, en  
dat zoo iedereen te pas komt, dan mogen we  
den Heere wel danken, die den menschen het  
verstand geeft om uit de zwarte aarde zulke  
kunstige en nuttige dingen te halen. Want  
die dingen zelf en het verstand om ze te  
bereiden en te gebruiken, zijn van Hem. Wel  
mocht David zingen: „Heere, het aardrijk is  
vol van uw goederen.”

MOOGENHIJK.

### Gereformeerde Gezindheid

#### Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Enschede, H. Bultenhuys te Steerwijk  
(gemeente De Werken). — Breukelen, J. Bavinck te  
Hazerswoude.

AANGEROEPEN: Bennekom (Geld.), C. de Gooijer  
te Nunspeet. — Leerdam, W. Raman te Oosterbeek.

BEDANKT: Maasland B. W. H. Oosten te Middel-  
burg. B. — Monnikendam, P. J. Wijngaert te Zaan-  
dam. — Steenwijk, A. Petersen te Mildam. — Gro-  
ningen, A. A. M. Donner te Assen. — Woerden, S.  
Oudkerk te Zalk c. z. — Sprang, P. Zijlman te  
Rozendburg.

#### Nederduitse Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Wolsum, P. M. Eijgenam, cand., —  
Opjinen en Heeselt, N. Jolles te Drachten. — Lol-  
lum en Wazens en Urk (toez.), G. Th. Smid,  
cand. te Steenwijk. — Klundert, P. F. van den  
Nieuwenhuysen te Woodrichem. — Gasselternijve-  
en, J. Janse, cand. — Herwijnen, J. A. C. van Leeu-  
wen, cand. te Utrecht. — Kerkwerve, C. J. Vee-  
huizen te Nederhorst den Berg. — Steenderen,  
H. W. M. Hupkes te Menaldum. — Tienhoven, J.  
W. Kautzman te Dinxperlo. — Serooskerke, J. A.  
Sluiterman te Voorhout. — Urk, G. Th. Smid, cand.  
te Steenwijk. — Woldendorp, A. Wijn te Beetgum.

AANGEROEPEN: Juffaas, Nijmeijer te Giessen Oud-  
kerk. — Brakel, J. de Vissier, cand. te Utrecht. —  
Katwijk aan den Rijn, K. A. de Groot te Houten. —  
Nichtevecht, P. M. Eijgenam te Loosdrecht. — Nij-  
broek, D. J. C. Heldring te Hoenderloo. — Daarle,  
G. Th. Smid, cand. te Steenwijk.

BEDANKT: Est (bij Geldermalsen), J. A. C. van  
Leeuwen, cand. te Utrecht. — Kerkwerve, D. Meer-  
burg te Vreeswijk. — Kortenhoef, P. M. Eijgenam,  
cand. — Charlois en Katendrecht, E. C. Gravemijer  
te Gorinchem. — Noorddijk, J. W. H. Bieschop  
Boele te Twiss. — Marik, A. Buisson Damst P. te  
Lichtenvoerde. — Genemuiden, J. C. Klomp te Lun-  
teren. — Dantumawoude, J. Janse, cand. te Gro-  
ningen. — Wams, P. J. Raap te Oudemirdum en  
Sondel. — Nieuwkoop (gem. 't Heer Andriesskerke),  
O. D. Eerdman te Yerseke. — Terhorne, J. Janse,  
cand. — Wageningen, P. Ruijman Jr. te Bunnik.

## Advertentien.

Door 's Heeren goedheid bevallen van een  
dweilgeschapen ZOON, J. SWENNEN, ge-  
liefde Echtgenoot van

P. KASTELEIJN.

Vlissingen, 10 Dec. 1893.

Heden werd onze  
MARIA GUISBERTHA  
geboren; duizend zorgen kwelden ons hart, maar  
nochtans heeft de Heere uit kraambad en zware  
krankte wonderlijk gered en doorgeholpen. Zijn  
naam zij de eere.

A. VOOGEL, F. D. M.

H. I. VOOGEL—Beest.

Dinteloord, 25 Nov. 1893.

Heden overleed, na een langdurig  
doch geduldig lijden, in den ouderdom  
van 71 jaar en zeven maanden, onze  
geliefde Oom

ANTONIE DEN HARTOGH,

ouderling bij de Gereformeerde kerk.  
Zijn leven was Christus, zijn sterven  
gewin.

Namens de familie,

W. A. DEN HARTOGH.

W. HOUWELING.

Loph, 11 Dec. 1893.

Heden morgen een uur overleed in  
de hope des ewigen levens, tot onze  
diepe droefheid, onze zeer geliefde  
Zuster of Tante, Mevrouw

AALTJE VISSER,

laast Wed. van den Heer JOUKE GLASTRA,  
in den ouderdom van ruim 79 jaar.

Mede namens de overige Familie,

S. MAURITS,

Snack, 14 Dec. 1893.

Het Bestuur der op te richten School voor  
Gereformeerde lager onderwijs te Arne-  
muiden, brengt langs dezen weg haren innigen  
dank aan de Zusterkerken hieronder vermeld,  
voor de liefde ons bewezen met hunne ge-  
delijke bijdragen. Zij het tot opwekking van  
de nog zoo vele Zusterkerken van wien we  
nog niets hebben vernomen, opdat wij ons te  
zamen in den Heere mogen verblijden en nog  
eens te zien dat ons saad in Zijnen Naam moge  
worden onderwezen.

In dank ontvangen van: O. en N. Wetering  
f 5; Broek op Langendijk f 10; Winterswijk  
f 10; Dokkum f 10; Kollum f 5; Anjum f 2;  
Bierum (Gr) f 17; Gaastermeer f 3.96; Wad-  
dingsveen f 3; Scheveningen f 18.75; Koude-  
kerke (Walch) f 13.45; Schraard f 2.50; Hel-  
mond f 2.91; Slidrecht f 15; Delft f 7.70;  
St. Laurens f 4; Velsen f 2.50.

Namens het Bestuur voor Gereformeerde  
lager onderwijs,  
J. WISSE, Voorzitter,  
N. CORNELISSE, Penningm.

Arnhem, 29 Nov. 1893.

### Voor weinig geld te koop

een PREEKSTOEL, een Voorlezerstank en  
nog twee banken. Te bevragen bij den Heer  
HALLINGSE, Brunnenshaven.

### Een Amerikaansch Orgel,

lieftlijk van toon, met topstuk, 10 Reg., 2 knie-  
zwellen, van f 250 voor f 175. Adres: 2de  
Bloemendijkstraat No. 11, Amsterdam.

### G. F. JURIAANZ, Orgelmaker.

### Amerik. Orgelhandel,

Haarlemmordijk 88, Amsterdam.

Steeds voorhanden uitgebreide sor-  
teering, van de solidste fabrieken.

Directe aanvoer. Laagste Prijzen.

VRAAG CATALOGUS.

Engros en Détail.

Prachtig mooi is het Schild. Degelijk  
is de inhoud van de:

### Gereformeerde Scheurkalender

### „De Getuige”

(met zorg bewerkt), de zwaarst verstaanbare  
teksten worden daarin verklaard.

BEWERKER

Ds. P. N. KRUIJSWIJK, te Sneek.

Prijs 75 Cent.

Doe spoedig uwe bestellingen. Voor-  
deeltige conditie.

Uitgever J. W. BOEIJENGA, Sneek.

Zooeven verscheen bij D. A. DAAMEN,  
te Leiden:

### DOEN DOOR LATEN,

van AGNES GIBERNE.

(Naar het Engelsch, vertaald door JACOBA.)

Ingenaaid f 1.75; gebonden f 2.25.

De band van dit werkje is overtrokken met  
eene geheel nieuw soort gebloemd linnen.

Iets schoons, iets zeer bijzonders, iets nieuws.

Uitnemend geschenk voor jonge dames.

### MAX KRÖMER.

(Een verhaal uit het beleg van Straatsburg).

DOOR HESBA STRETTON.

Grietjes Kinderen.

(Een verhaal uit de achtertuinen van Londen).

DOOR HESBA STRETTON.

Prijs van ieder boekje in geïllustreerde  
omslag en met twee plaatjes f 0.90; gebonden  
in keurigen, naar speciale tekening vervaar-  
digden prachtband f 1.30.

Bijzonder geschikt als geschenk voor onze  
jongens en meisjes en ter uitdeeling als  
prijzen.

## P. VAN EIJK.

FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.,

### Dam 15-17, Amsterdam.

Kopen en verkoopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren  
MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BREKINGEN.  
Nemen gelden a DEPOSITO met rentevergoeding van 1/4 pCt. onder de prolongatiekosten.  
Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

## „CAPADOSE.”

Vereeniging voor goedkope Zondagschool-Uitgaven.

Lidmaatschap f 5.— en hooger. Keuze uit meer dan 200 uitgaven met 50 pCt.  
korting. Ieder lid ontvangt een Ex. van de nieuwe uitgaven en een geïllustreerde  
Catalogus van de Kaartjes GRATIS.

Men vrage Catalogus aan bij de uitgevers

Amsterdam.

HÖVEKER & ZOON.

## De Groninger Brandwaarborg-Maatschappij.

Directeuren te GRONINGEN:

M. BROUWER en F. DIJKSTERHUIS, Oude Boteringestraat K. 112.

Hoofdagent te AMSTERDAM:

L. VAN DER VUUR, Heerengracht bij de Hartenstraat 240.

Generaal-Agent: J. SCHIPPERS, te Vlaardingen.

Rechtskundige Adviseurs: Mrs. HEEMSKERK en VAN LENNEP,  
Advocaten en Procureurs te Amsterdam.

Soliede personen met prima referentie kunnen als Correspondenten  
in aanmerking komen.

Bij J. A. WORMSER, te Amsterdam, kwam van de pers:

## In de Schaduw des Doods.

MEDITATIËN voor de Krankenkamer en bij het Sterfbed,

DOOR

Dr. A. KUYPER.

Prijs f 1.90. In stempelband f 2.40.

## AMERIKAANSCH Orgels.

In het Magazijn van MUZIEK-INSTRU-  
MENTEN van

J. M. W. STOKER,

Stationsplein 2, Hilversum.

vindt men een ruime keuze Amerikaansche  
Orgels, welke ons door den Heer A. PREIJER  
vertegenwoordiger der Hollandsche Kunst  
te CHICAGO, onmiddellijk van de  
GROOTSTE en BESTE FABRIEK aldaar  
worden toegezonden.

Orgels in huur en op afbetaling. —  
Lage prijzen. — Stemmen en repareren, ook van  
Kerkorgels.

Speciale Conditiën voor III. Onderwijzers.

Heden verscheen bij D. DONNER, te Leiden:

## DE PSALMEN.

Voor de Gemeente uitgelegd

DOOR

J. H. DONNER.

Eerste Deel. — Psalm I—LXXII.

Prijs f 2.25.

Gebonden in stempelband f 2.80.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is dit werk compleet.

Met nog een Deel van gelijken omvang en  
prijs is